

xarxa esplai

Debat L'educació avui està més distribuïda que mai arreu. No només a l'escola

Jornada sobre confluències en els temps escolar i de lleure

Mirades diverses. L'acte va reunir 40 persones del món educatiu, de la investigació, representants polítics i de l'administració pública. FOTO: J. M. VALLS

@Carlesbarba
Carles Barba

Convocades per Fundesplai, el dijous 27 d'octubre de 2016 es van reunir al Prat de Llobregat 40 persones que, sota mirades diverses, van reflexionar sobre les complementaritats de l'educació reglada i aquella més enllà de l'horari lectiu.

La trobada va congrega mestres i professorat, monitors i educadors socials, responsables d'entitats i directors d'escoles, responsables polítics i tècnics d'ajuntaments, investigadors i professorat universitari.

A Catalunya, en un context d'efervescència en el debat pel canvi educatiu i l'impuls d'iniciatives innovadores diverses, Fundesplai vol contribuir a la transformació a partir de l'experiència educativa en

el lleure i en els espais no lectius dins l'escola. Ho fa des d'un objectiu principal i a partir d'un "focus" específic.

Debat educatiu: un focus i quatre consideracions

L'objectiu principal és considerar que el principal objecte de l'educació és "formar ciutadans". El focus específic, la "confluència i complementaritat entre temps escolar i de lleure". La jornada va partir de quatre consideracions:

- L'educació no és exclusiva de l'escola, menys encara del temps lectiu, i el lleure és un temps educatiu amb importància creixent.

- Un dels murs que està caient és precisament el que separava temps lectiu i no lectiu, entre escola i entorn.

- Les experiències de canvi més innovadores de les escoles de Catalunya incorporen elements conceptuals i metodològics que també

formen part de la tradició de l'educació en el lleure: interès de l'infant, grup, projectes, treball en equip dels educadors, connexió amb l'entorn...

- El treball compartit i les interseccions entre l'educació reglada i lleure, l'escola i l'entorn, són cada vegada més àmplies i sòlides, sovint claus de l'èxit en el canvi educatiu.

Paper decisiu del lleure

Estudis recents destaquen que les oportunitats educatives en el temps de lleure són decisives en els itineraris vitals d'infants i adolescents. Determinades competències, valors i actituds s'adquireixen especialment en les activitats de lleure.

Una de les preocupacions que es va compartir va ser la desigualtat que avui es produeix en aquest espai, en la mesura que l'accés depèn dels factors socioeconòmics familiars. La batalla de la qualitat i

l'equitat educativa es decideix en bona part en el lleure dels infants.

Malgrat això, el debat sobre innovació i transformació educativa encara està massa centrat en allò que passa dins les aules i en com treballar determinades competències i habilitats vinculades als currículums acadèmics. També les polítiques públiques que se'n deriven.

Reptes de futur

La sessió es va iniciar amb l'exposició de quatre experiències, de caràcter territorial i contextos diversos.

Després Elena Sintès, Enric Prats, Jordi Calvet i Jordi Plana van fer una primera explicació, prelude del debat dinamitzat per Salva Carrasco, Raül Manzano i Carles Barba entorn a tres grans qüestions: els aprenentatges i competències vinculades als diversos temps. La coordinació i governança educativa, i

l'equitat i qualitat educativa. D'aquests tres eixos van sorgir diferents reptes de futur:

- Integrar els àmbits no lectius en el projecte educatiu del centre escolar.

- Obrir participació i governança als actors que intervenen en el procés educatiu, superant la dinàmica limitada del "claustre".

- Incorporar la participació d'infants, adolescents i famílies a l'escola.

- Dissenyar un projecte educatiu compartit en l'àmbit territorial (barri, poble o ciutat) que integri tots els temps de la vida de l'infant.

- Incorporar la lògica d'educació compartida en la formació dels professionals de l'educació.

- Incorporar en polítiques educatives i administracions responsables l'educació en un sentit més global, més enllà de l'ensenyament reglat.

Opinions

Elena Sintès
INSTITUT D'INFÀNCIA
BARCELONA

L'escola ha de compaginar la funció de "hub" essent pal de paller, que integra actius que avui són fora del centre educatiu, alhora que esdevenir un "node" més i treballar en xarxa. Em preocupa la secundària i l'estiu.

Enric Prats
PROFESSOR FACULTAT
EDUCACIÓ UB

Veig en aquestes experiències proximitat, inclusió, innovació i espontaneïtat organitzada. Antídots al "reduccionisme" cada vegada més present a la societat. És hora de denominar d'una altra manera "les extraescolars".

Jordi Calvet
ICE - UNIVERSITAT
DE BARCELONA

El dins i fora de l'escola es desdibuixa cada vegada més. L'experiència del lleure és fonamental en la formació dels docents. Cal apoderar nois i noies a l'adolescència i vincular-los amb el teixit ciutadà.

Jordi Plana
GERENT SERVEIS EDUCACIÓ-
DIPUTACIÓ BARCELONA

Cal disposar d'un únic projecte educatiu. És fonamental la participació dels diversos actors i preguntar-nos com fer-ho millor, amb més impacte i amb més equitat en un entorn d'innovació.

Viladamat

Fa uns anys el **Miquel Payaró** va arribar a l'Escola Puig Segalar de Viladamat, una escola rural amb nou infants. La creació d'una biblioteca als locals de l'antic ajuntament va ser l'inici d'una història fascinant de dinamització educativa i comunitària del poble. Avui l'escola, amb més de cinquanta nois i noies, és un espai vertebrador de la vida local i ha estat generador d'un munt d'iniciatives. El Miquel aporta confiança als infants i joves del poble.

Sant Joan Despí

Des de fa tres dècades, l'Ajuntament treballa amb esplais i escoles del municipi en els diversos espais de la vida quotidiana dels infants. Planifiquen junts l'estiu amb casals i colònies. Gestionen temps del migdia, reforç escolar, festes tradicionals i dinamització dels centres cívics on han ubicat els esplais. Ho van explicar l'**Alex Medrano**, regidor de Cultura i Ciutadania, i la **Glòria Pedró**, directora de l'Esplai El Tricicle de Fundesplai.

Sant Cugat del Vallès

El **Josep González**, de Sant Cugat, parla de Paidos, quan el 1999 joves d'un esplai van començar a col·laborar amb una escola. El disseny d'un esquema d'extraescolars vinculades a les entitats ha generat un cercle virtuós que ha aportat valor als centres educatius, qualitat a les activitats i un reforçament al teixit. Integrat ara a Fundesplai, el va acompanyar l'**Eloi Rovira**, regidor de Joventut i Esports, que reforçà el mateix relat amb la pràctica esportiva.

Sant Boi de Llobregat

Fa 15 anys l'Ajuntament estava preocupat per les dificultats de les escoles públiques per proposar extraescolars amb garanties i per les febleses de les AMPA. Ho va explicar la **Sílvia Lombarte**, cap del Departament d'Educació de l'Ajuntament. Van buscar un col·laborador. Ara, amb la **Cristina Martín** de Fundesplai, expliquen il·lusionades el nou panorama i com algunes de les escoles com les del barri de Casablanca treballen en un projecte que integra temps lectiu i no lectiu.